

Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Hayat içerisinde tek tek meydana gelen değişmelere olay denir. Olaylar belirli bir süre içinde gerçekleşir. En önemli özelliği başlamış ve sona ermiş olan gelişmeler olmasıdır. Malazgirt Savaşı, İstanbul'un fethi, Ankara'nın yeni Türk devletinin başkenti olması vb. gelişmeler birer olaydır. Ancak Anadolu'nun Türkleşmesi günümüzde etkisini devam ettirmesi sebebiyle olgu olarak değerlendirilmektedir.

CEVAP: A

2. Orta Çağ Kavimleri Göçü'nden İstanbul'un fethine kadar geçen dönemdir.

Sümerlerin yazıyı bulması (MÖ 3200) İlk Çağ'da,

Batı Roma'nın yıkılması (476) Orta Çağ'da,

Sanayi İnkılabı (1798) Yakın Çağ'da,

Sened-i İttifak'ın imzalanması (1808) Yakın Çağ'da,

Meşrutiyet'in ilanı (1876) Yakın Çağ'da meydana gelmiştir.

CEVAP: B

3. Bazı Türk devletlerinde Kurultaya verilen isimler şunlardır;

Avrupa Hunları ..... Seçkinler Meclisi

Hazarlar..... İhtiyarlar Meclisi

Peçenekler ..... Komenton

Tuna Bulgarları..... Millet Meclisi

Tabgaç Devleti ..... Nazırlar Meclisi

Oğuzlar..... Tirnek (Dernek)

Kolhoz: Sovyetler Birliği zamanında kolektif tarım arazisine verilen isimdir.

CEVAP: D

4. İslamiyet öncesi Türk devletlerinin genelinde vergi olarak ürün ipek, buğday gibi ürün alınmaktadır. Göçebe hayatın yaşanması vergi çeşitliliğini engellemiştir. Tarımsal faaliyetlerin olmaması öşür, haraç gibi vergilerin alınmasını engellemiştir. İpek ve Kürk yollarının Türklerin kontrolünde olduğu dönemlerde buradan geçen kervanlardan geçit vergisi alınmıştır.

CEVAP: C

5. Hz. Muhammed'in vefat etmeden önce yerine birini atamaması, halifelerin seçimle iş başına gelmesine ve halifeliğin saltanata dönüşmemesine yol açmıştır. Hz. Ebubekir'in halifeliğine itiraz olmaması Müslümanlar arasında görüş birliğine varıldığını göstermektedir. Ancak Müslümanlar arasındaki özellikle Hz. Ali döneminde başlayan ayrılıklar son bulmamıştır.

CEVAP: A

6. Abbasilerdeki divan türleri ve görevleri şöyledir;

Divan-ı Tevki: Devletin yazı işlerini yürütmüştür.

Divan-ı Mezalim: Ağır suçluları yargılamıştır.

Divanü'l Ceys: Askerlik işleriyle ilgilenmiştir.

Divan'ül-Birr: Vakıfların yönetimiyle ilgilenmiştir.

Divan-ı Haraç: Vergilerin toplanmasıyla ilgilenmiştir.

Divan-ı Darp: Para basımından sorumludur.

Divan-ı Beytü'l Mâl: Devletin gelir ve giderleri ile ilgilenmiştir.

Divan-ı Adl: Adalet işlerini yerine getirmiştir.

CEVAP: C

7. Soruda verilen görevli serhenktir.

Üstadüddar: Saray harcamalarından sorumlu olan görevlidir.

Emir-i Devat: Saray kâtibidir.

Hansalar: Saray mutfağı ve hükümdarın sofrasıyla ilgilenir.

Vekil-i Has: Saraya ait bütün işlerle ilgilenen görevlidir.

CEVAP: A

8. Hicaz bölgesine hâkim olan Türk devletleri sırasıyla İhşitler, Eyyübiler, Memlûkler ve son olarak Osmanlılardır.

CEVAP: B

9. Amerika kıtasının keşfedilmesinin ardından İspanyollar, Portekizliler ve İngilizler bölgeye gelerek sömürgeler kurmuşlardır. Bu sömürgelerin kontrolü İngiliz bir valiye verilmiştir. Yedi Yıl Savaşları sonunda İngiltere'nin mali yükünü gidermek amacıyla halkına yeni vergiler koyması, Amerika'da kolonilerin tepki göstermesine sebep olmuştur. Yedi yıl süren Saratoga Savaşı (1776-1783) sonunda, Fransa'dan aldıkları destekle George Washington komutasındaki koloni güçleri tarafından yenilgiye uğratılan İngiltere geri çekilmiş ve 1783 yılında Versay Antlaşması'yla 13 koloninin bağımsızlığını kabul etmiştir.

CEVAP: E

10. Osmanlı Devleti'nin Kuruluş ve Yükselme dönemlerinde hem asker yetiştirilmesinde hem üretimin artırılmasında etkili olan tımar sistemi zamanla bozulmaya başlamıştır. Bozulmasında köylülerin topraklarını terk etmesi, tımar topraklarının hak etmeyen kişilere dağıtılması, halktan aşırı vergi alınması etkili olmuştur. Bu durum sonucu tımar gelirleri azaldığı gibi sipahi de yetiştirilememiştir. Bu sistemin bozulması iltizam sistemini yaygınlaştırmıştır.

CEVAP: B

11. Osmanlı Devleti, 1716-1718 yılları arasında yaptığı Avusturya ve Venedik ile mücadelesini kaybederek iki devletle Pasarofça Antlaşması'nı imzalamıştır.

CEVAP: C

12. Osmanlı Devleti'nde İstanbul'un yönetiminden sorumlu olan görevliler şunlardır;

Sadrazam: Başkent genel düzeninden ve yönetiminden sorumludur.

Yeniçeri Ağası: Başkent genel güvenliğinden sorumludur. Yeniçeri Ağasına bağlı olarak İstanbul'da gündüzleri subaşı gece asesbaşı güvenlikten sorumludur.

Taht Kadısı: İstanbul'un adalet işlerinden sorumludur. İstanbul'un ilk kadısı Hızır Çelebi'dir.

Muhtesip: Çarşı ve pazarın teftiş edilmesinden sorumludur.

Şehremini: İstanbul'un belediye işleri ve bayındırlık faaliyetlerinden sorumludur.

Mimarbaşı: Başkent imar faaliyetlerinden sorumlu olan görevlidir.

Böcekbaşı: İstanbul'daki hırsızlık faaliyetlerini engellemek ve istihbarat işlerinden sorumlu görevlidir.

Yiğitbaşı, köyde güvenliği sağlayan görevlidir.

CEVAP: D

13. Mac Mahon Antlaşması (1916) ile Şerif Hüseyin önderliğindeki Arap güçleri Osmanlı Devleti'ne karşı İngiltere ile ittifak yapmışlardır. Bu nedenle İslamcılık fikri önemini kaybederek I. Dünya Savaşı'nda Müslüman Araplarla da Osmanlı Devleti mücadele etmiştir. Araplardan yardım alarak Suriye-Filistin bölgesine gelen İngilizler Halep bölgesinde durdurulmuştur. Bu sırada isyan eden Arap güçlerini 26 Ekim 1918'de yapılan Katma Savaşı'nda mağlup eden Mustafa Kemal cepheden galip gelmesini sağlayamamıştır.

CEVAP: A

14. I. Dünya Savaşı sonrasında Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında 11 Mayıs 1920'de Fransa'nın Sevr kasabasında barış görüşmeleri başlamıştır. Görüşmeye katılan Tefvik Paşa, hazırlanan barış antlaşmasının eşitlik şartlarına ve Wilson İlkeleri'ne uymadığını söyleyerek imzalamamıştır. Osmanlı Devleti'ne antlaşmayı kabul ettirmek isteyen İtilaf Devletleri, Yunan ordusunu devreye sokmuşlardır. 22 Haziran'da saldırıya geçen Yunan kuvvetleri Milne Hattı'nı geçerek Balıkesir, Bursa, Uşak'ı ve Doğu Trakya'yı ele geçirmişlerdir. Bursa'nın Yunan işgaline uğraması TBMM milletvekillerini çok üzmüştür. Mustafa Kemal'in isteği üzerine TBMM kürsüsüne "Puşide-i Siyah" adıyla bilinen siyah örtü örtülmüştür. Bu örtü 11 Ekim 1922'de Bursa'nın kurtarılmasına kadar kürsüde kalmıştır.

CEVAP: B

15. Lozan Antlaşması'nı imzalayan I. TBMM; onaylayan ise II. TBMM'dir. Lozan Antlaşması 23 Ağustos 1923'te *Düstur* dergisinde yayımlanmıştır. Devletin kanun ve nizamnamelerinin yayımlandığı bu dergi 1862'de Sultan Abdüzzaziz Dönemi'nde çıkartılmıştır.

CEVAP: E

16. Agop Martayan Dilaçar: Türk dili üzerine uzmanlaşmış Türkiye Ermenisi dilbilimcidir. Türk Dil Kurumunun ilk genel sekreteridir. 1935 yılında Türkçe ile ilgili yaptığı çalışmalarından ötürü Mustafa Kemal Atatürk tarafından kendisine "Dilaçar" soyadı verilmiştir.

CEVAP: C

17. Lozan Antlaşması'nda yabancı okulların Türk millî eğitim kurallarına uyacaklarına dair karar alınmasına rağmen bu mesele Fransa ile aramızda tekrar sorun olmuştur. Yabancı okullar meselesi Türkiye'nin Lozan'dan sonraki süreçte dış politikadaki ilk siyasi zafere olarak bilinmektedir.

CEVAP: D

18. 17 Temmuz - 2 Ağustos 1945 tarihleri arasında toplanan Potsdam Konferansı'nda alınan karar üzerine savaş suçlularının Nürnberg ve Tokyo'da kurulacak olan mahkemelerde yargılanmasına karar verilmiştir.

CEVAP: D

19. Almanya, I. Dünya Savaşı sonlarına doğru cephe gerisinde iç sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Kasım 1918'de askerî bir ayaklanma sonucu imparatorluk yıkılarak cumhuriyet ilan edilmiştir. Savaş sonunda ateşkes anlaşmasının imzalanması, iç karışıklıkları daha da artırmış; Almanya iç politika ve ekonomik yönden çöküntüye uğramıştır. 1922 yılında yaşanan ekonomik kriz nedeniyle I. Dünya Savaşı sonrasında savaş tazminatını ödeyemediği için Fransa ile savaşın eşğine gelinmiştir. Almanya ile Fransa arasındaki bu kriz ABD'li Dawes tarafından hazırlanan plan ile çözülmüş ve iki devlet de 1928'de oluşturulan Briand-Kellog Pakti'na katılmıştır.

CEVAP: D

20. 20 Temmuz 1974'te gerçekleşen I. Kıbrıs Barış Harekâtı'nın kod adı Atilla Harekâtı'dır. Harekâtın başlama parolası Dışişleri Bakanı Turan Güneş'in kızı Ayşe'den esinlenerek "Ayşe tatile çıksın" şeklinde belirlenmiştir.

CEVAP: A

21. İngiliz tüccarlar 19. yüzyılın başlarında Çin'e yasa dışı yollardan afyon sokmaya başlamışlardır. Çin Hükümeti 1839'da afyon ticaretini durdurma girişiminde bulunarak İngiliz tüccarların Guangzhou'daki (Kanton) tüm afyon depolarına el koymuştur. Bunun üzerine çıkan savaşta İngiliz kuvvetleri kısa sürede zafer kazanmışlardır. 29 Ağustos 1842'de imzalanan Nanjing Antlaşması ile Çin'in büyük bir tazminat ödemesi, ticaret ve yerleşim amacıyla beş limanın İngilizlere bırakılmasına karar verilmiştir.

CEVAP: B

22. 1664 Vasvar Antlaşması'ndan sonra Avusturya ile oluşan barış ortamı Avusturya'nın Protestan Macarlara saldırılar düzenlemesiyle yeniden bozulmuştur. Macar Kontu Tökeli İmre saldırılara karşı ayaklanarak Osmanlı Devleti'nden yardım istemiştir. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu Viyana'yı kuşatmıştır (1683). Osmanlı ordusuna Eflak, Kırım, Erdel ve Boğdan Beyleri de katılmıştır. Avusturya'nın Papa'dan yardım istemesi üzerine Osmanlı Devleti'ne karşı bir haçlı birliği kurulmuştur. Leh Kralı Jan Söbieski'nin Avusturya'ya yardımı sonucunda Merzifonlu başarısız olmuş ve idam edilmiştir.

CEVAP: B

23. **Mühimme Defterleri:** Divanihümayunda alınan kararların kayıt edildiği Beylikçi kaleminin sorumlu olduğu defterlerdir.

Şeriyeh Sicilleri: Mahkemelerde alınan kararların yazıldığı defterdir.

Esame Defterleri: Yeniçerilerin ad ve ulufelerinin yazılı bulunduğu defterlerdir.

Tahrir Defterleri: Ele geçirilen toprakların kayıt edildiği nişancının sorumlu olduğu defterlerdir.

Mufassal Defterleri: Ele geçirilen toprakların kayıtlarının ayrıntılı olarak tutulduğu tahrir defterlerinin bir türüdür.

Ana (Eşkal) Defterleri: Osmanlı Devleti'nde acemi oğlanların kaydedildiği ilk kütüğe verilen addır.

Ruznamçe Defterleri: Osmanlı Devleti'nde defterdarlık dairesinde günlük gelir ve giderin kaydedildiği defterlere verilen isimdir.

Ruzname Defterleri: Padişahın günlük olaylarının yazıldığı defterlerdir.

Ahkam Defterleri: Valilere, kadınlara ve bütün idarecilere yazılan hükümlerin bulunduğu defterdir.

CEVAP: D

24. **Komutanlar Toplantısı (16 - 28 Kasım 1919)**

Amasya Görüşmeleri'nden sonra genel durum değerlendirmesi yapmak amacıyla Sivas Lisesinde Mustafa Kemal ile kolordu komutanları ve valiler arasında görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda;

Mebusan Meclisinin İstanbul'da toplanmasının kabul edilmesine ve Temsil Heyetinin Erzurum'dan Ankara'ya taşınmasına karar verilmiştir.

CEVAP: B

25. Coğrafya bilimi insan ve doğa arasındaki ilişkiyi inceleyip sonuçlar ortaya koyarken çalışmalarını şu üç ilkeye uygun olarak yapar.

Nedensellik (Sebeup-Sonuç) İlkesi: Coğrafi olayların nedenlerine cevaplar aranır. Tüm bilimsel çalışmalarda olduğu gibi coğrafyada da araştırmaya konu olan olayların sebep-sonuçlarını ortaya koymak başlıca hedeftir. Dağılıp (Yayılpma) İlkesi: Coğrafyayı diğer bilimlerden ayıran temel ilkedir. Coğrafya bilimi; sadece yeryüzündeki bir olayın nedenini araştırmakla kalmaz, aynı zamanda bu olayın yeryüzünün genelinde veya bir bölümündeki dağılıpını da inceler. Bu ilke, haritalarla ifade edilir ve "Nerede" sorusuna cevap verir. Karşılıklı İlgisi (Bağlantı) İlkesi: Coğrafi olayların birbirleri ile olan bağlantılarının incelenmesidir. Yani yeryüzünde meydana gelen doğal ve beşerî olaylar arasında çok yönlü ilişkiler söz konusudur.

(II) Bu topraklar Akdeniz çevresindeki ülkeler, ABD'de Kaliforniya çevresi, Güneybatı Avustralya, Afrika'nın güneyinde Kap Yöresi ve Orta Şili çevresinde yayılıp göstermiştir.-Dağılıp ilkesine örnektir.

(III) Toprağın renginin kırmızı olmasının nedeni içinde demir oksit bulunmasıdır.-Nedensellik ilkesine örnektir.

CEVAP: E

26. Güneş'in çevresinde dönen, kendi ışık kaynakları bulunmayan, Güneş'ten aldığı ışığı yansıtan gök cisimlerine gezegen denir. Gezegenler yapısal özelliklerine göre iç (karasal) gezegenler ve dış (gaz) gezegenler olmak üzere iki gruba ayrılır.

İç gezegenler, büyüklük ve yapı olarak birbirine benzer ve kayalık yapıdadır.

Bazılarının uydusu vardır. Hiçbirinin halkası yoktur. İç gezegenlerin en büyüğü Dünya'dır.

İç Gezegenler: Merkür, Venüs, Dünya, Mars (Güneş'e yakın gezegenler)

Dış gezegenler, büyüklük olarak birbirine benzer. Her biri, kalın bir atmosfere sahiptir. Dış gezegenler, iç gezegenlerden çok daha büyüktür. Hepsinin halkası ve çok sayıda uydusu vardır. Dış gezegenlerin sıcaklığı, iç gezegenlerin sıcaklığına göre daha düşüktür.

Dış Gezegenler: Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün (Güneş'e uzak gezegenler)

Güneş Sistemi'nde bulunan gezegenlerin Güneş'e olan uzaklığına göre sıralaması ise; Merkür, Venüs, Dünya, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs, Neptün şeklindedir.

CEVAP: A

27. Yeryüzündeki doğal ve beşerî özellikler haritaya aktarılırken çeşitli öğeler kullanılmaktadır. Bu öğelerin başlıcaları çizgi, nokta ve alandır. Çizgiler çoğunlukla belirli doğrultuları göstermek için kullanılmaktadır. Örneğin ülke veya il sınırları, yollar, faylar ve akarsular çoğunlukla çizgi olarak gösterilmektedir. Harita üzerinde çizgi veya alan biçiminde gösterilemeyecek kadar küçük coğrafi detaylar nokta olarak gösterilmektedir. Örneğin çeşme, bina, küçük yerleşim birimleri vb. yerler haritalarda çoğunlukla nokta olarak gösterilmektedir. Harita üzerinde aynı özelliğe sahip kapalı şekiller alan olarak gösterilmektedir. Büyük yerleşim alanları, orman, göl, yükselti basamakları vb. yerlerin gösteriminde daha çok alan kullanılmaktadır.

CEVAP: E

28.

I numaralı yerde bulunan And Dağları Güney Amerika'nın Pasifik sahilleri boyunca uzanan dünyanın en uzun ve yüksek dağ silsilelerinden biridir. Venezuela, Kolombiya, Ekvador, Peru, Bolivya, Şili ve Arjantin'in bazı kısımlarını kaplar.

II numaralı yerde bulunan Alp Dağları Orta Avrupa'da yer alan büyük dağ silsilesidir. İsviçre, Kuzey İtalya ve Fransa'nın pek çok bölümünde görülür. Avusturya'nın hemen hemen hepsini kaplar ve Almanya'nın güneyinde önemli yer tutar.

III numaralı yerde bulunan Himalayalar, dünyanın en büyük ve en yüksek sıradağlarıdır. Asya'nın orta güney kısmında, doğu batı doğrultusunda uzanır. Dünyanın en yüksek zirvesi Everest'i (8850 m.) içine alır. Everest Tepesi, Nepal ile Tibet (Çin) sınırında yer alır.

CEVAP : D

29. Fiziksel özellikleri verilen kıta Kuzey Amerika Kıtasıdır.

CEVAP : A

30. Podzol, iğne yapraklı ormanlarla kaplı, soğuk, nemli bölgelerin karakteristik toprağıdır. Rusya ve Sibiry'a'nın kuzeyindeki tayga ormanlarında geniş yer kaplar.

CEVAP: C

31. Step iklimi; Orta kuşakta deniz etkisinden uzak olan karalarının iç kesimlerinde etkili olan iklimdir. Orta Asya'da, Kuzey Amerika'nın, Orta Doğu ülkelerinin, Avustralya, Afrika ve Güney Amerika'daki çöl bölgelerinin etrafında dar bir şerit hâlinde görülür. Yıllık sıcaklık ortalaması 8-12 °C'ler arasında değişir. Kış mevsimi soğuk, yaz mevsimi sıcak ve kurak olup yıllık sıcaklık farkları 15-30°C'ler arasındadır. Yağışlar en çok ilkbahar ve kış mevsiminde düşer. Bahar döneminde yükselim yağışı şeklindedir. Yıllık toplam yağış miktarı ortalama 250-500 mm civarında olup yağış yıl içine düzenli dağılmamıştır. Doğal bitki örtüsü ilkbahar yağışları ile yeşerip yaz kuraklığı ile sararan ot (bozkır-step) topluluklarıdır.

CEVAP: A

32. Hidromorfik toprak, drenajı iyi olmayan bataklık ve sazlık gibi yerlerde devamlı su altında kalan bir toprak çeşididir. Bataklıklarda ve taban suyu seviyesinin yüksek olduğu alanlarda görülen sulu topraklardır.

Kalsimorfik toprak, yumuşak kireç taşı ve killi kireç taşı (marn) depoları üzerinde oluşan topraklardır. Kireç yönünden zengindir.

Halomorfik toprak, kurak ve yarı kurak bölgelerde görülür. Su buharlaştığında eriyik hâldeki çeşitli tuz ve karbonatlar toprağın yüzeyinde birikir. Çorak topraklar olarak bilinen bu topraklar oldukça verimsizdir.

Solonçak toprak, toprak yüzeyi üzerinde tuzlardan ibaret beyaz kabuk görülür; ayrıca tuz çökelleri toprak profilinin muhtelif katlarında da yer alır. Bu topraklar bitki örtüsü yönünden son derece zayıftır.

CEVAP: E

33. Yeryüzüne çok yakın yükseltide oluşmuş yoğunlaşma ürünlerine sis adı verilir. Sıcak ve nem yüklü hava kütlelerinin soğuk bir hava veya yüzeyle temas etmesi durumunda sis oluşur.

- Ilık denizden serin karaya rüzgâr estiğinde,
- Sıcak denizden soğuk denize rüzgâr estiğinde,
- Sıcak karadan soğuk denize rüzgâr estiğinde,
- Serin denizler üzerinde alçalıcı hava hareketi olduğunda,
- Yere yakın yükseltilerde gerçekleşen yoğunlaşmalarda,
- Yatay hareket eden havanın yer şekli etkisiyle yükselerek soğuması neticesinde,
- Farklı hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında sis ortaya çıkar.

Sisler genellikle sabah saatlerinde oluşur. Hava ısınmaya başlayınca ortadan kalkar.

CEVAP: D

34. Bazı durumlarda magma yeryüzüne doğru yükselir ancak yüzeye ulaşamaz. Bu durumda yer altında soğuyarak katılaşır. Magmanın yerkabuğunun içine sokularak yavaş yavaş soğumasına derinlik volkanizması denir. Yerkabuğunun tabakaları arasına kadar sokulan magma, yüzeye çıkmadan çeşitli derinliklerde katılaşarak batolit, dayk, lakolit, sill gibi şekiller oluşturur.

Lapilli ise volkanizma esnasında volkan bacasından çıkan küçük taş parçalarıdır. Yüzey volkanizması sonucu oluşur.

CEVAP: D

35. Avrupa kıtasında birçok farklı iklim görülür. Kıtanın kuzeybatısında yer alan kısmında batı rüzgârları ve Gulf Stream sıcak su akıntısının etkisiyle ılıman okyanus iklimi görülür. Orta ve Doğu Avrupa'da karasal iklim koşulları hüküm sürer. Kıtanın kuzeyinde İskandinav Yarımadası'nın büyük bir kısmında sert karasal iklim hâkimdir. Avrupa'nın güney kesimi ise, Akdeniz kıyısında bulunduğu için Akdeniz ikliminin etkisi altındadır.

Çöl iklimi Avrupa kıtasında bulunmamaktadır.

CEVAP: D

36. Atakama Çölü Humboldt soğuk su akıntılarına bağlı ortaya çıkan çöldür. Dünyanın en kurak sıcak çölüdür. Batısında Büyük Okyanus bulunur. Kuzeyde Peru, doğuda ise Bolivya ve Arjantin sınırlarını oluşturur.

CEVAP: B

37. Parçada özellikleri ve kurulum yeri verilen şehir Londra'dır. Londra, İngiltere'nin ve Birleşik Krallık'ın başkenti ve en kalabalık şehridir. Büyük Britanya adasının güneydoğusundaki Thames Nehri üzerinde duran Londra, iki bin yıldır büyük bir yerleşim yeri olmuştur. Sürekli istilalara uğrayan şehrin kuruluşunun ise MS 1. yüzyıl olduğu kabul edilmektedir. 5. yüzyılda ise Kavimler Göçü'nün etkisiyle buraya göç eden Anglo-Saksonlar, ele geçirdikleri şehre günümüzdeki adını vermişlerdir. 11. yüzyılda ise Normanların eline geçen şehrin Orta Çağ'da sınırları ve etki alanı genişlemiştir.

CEVAP: D

38. Japonya, doğal kaynaklar bakımından fakirdir. Bu nedenle dünyanın en önemli ham madde alıcısı olarak ithalatçılar alanında çok önemli bir yeri vardır. Gereklî ham maddeleri dışarıdan alır. Sermaye ve teknoloji bakımından ileri olduğundan işlediği ürünleri de ihraç eder.

CEVAP: E

39. Barry Buzan'ın bu teorisi, Huntington'un Medeniyetler Çatışması tezine bir eleştiri niteliğinde yayımlanan "Geleceğin Beklentisi" adlı kitabında yer almıştır. Buzan, Batı medeniyetinin saldırgan olmayacağını, aksine diğer medeniyetleri kucaklayacağını iddia etmiştir. Medeniyetler devletlerin bir araya gelmesiyle oluşur. Dolayısıyla tıpkı devletler gibi belli sınırlara sahiptir. Bununla birlikte devletler ve toplumlar arasındaki çeşitli farklılıklar bir medeniyetin oluşmasına engel olmaktadır. Bu nedenle devletler arasındaki farklılıklar görmezden gelinerek tek bir medeniyet çatısı altında değerlendirilmeleri indirgemeciliğe ve yanlış yorumlara neden olacaktır. Küreselleşmenin etkisiyle bütüncül medeniyetler olmayacağı için toplumlar birbirine karışacak ve aslında tek bir Batı medeniyeti sisteme hâkim olacaktır. Burada bütünleşmekten ifade edilen tek medeniyet Batı medeniyetidir. Teoride, Batı medeniyeti dışındaki diğer medeniyetler görmezden gelinir. Bu, Amerika'nın dünyaya hâkim olma teorisi sonucu ortaya atılmıştır. Lakin, böyle bir bütünleşme dünyada hiçbir zaman var olmamıştır. Medeniyetler hiçbir zaman bütünleşmemiş ancak birbirlerini etkilemişlerdir. Üstün bir medeniyet ancak diğer medeniyetlere katkı sağlayabilir. Uygulanması imkânsız görünen teorilerdendir.

CEVAP: A

40. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Rusya'daki Baykal Gölü dünyanın en derin gölüdür. 25 milyon yaşıyla aynı zamanda dünyanın en eski gölüdür. Göldeki 60 yerli balık türünün yarısı ve bir tatlı su mührü endemiktir. Sibirya'nın İncisi ya da Sibirya'nın Mavi Gözü olarak anılan Baykal Gölü aynı zamanda dünyanın tatlı su rezervinin %20'sine sahiptir.

CEVAP: C

41. Havanın, doğal yollarla veya beşeri faaliyetler neticesinde atmosfere karışan katı, sıvı ve gaz halindeki kirlenmelerin etkisi ile kimyasal, fiziksel, biyolojik özelliklerinin değişmesi ve insan ve diğer canlılar ile cansız varlıkları olumsuz yönde etkileyebilecek hale gelmesine hava kirliliği denir. Los Angeles tipi hava kirlenmesi motorlu taşıtların çıkardığı gazların (karbonmonoksit, hidrokarbon, azotoksit, sülfüroksit ve katkı maddeleri) güneş ışınlarının etkisiyle karbondioksit dönüşmesidir. Hava akımının yetersiz olmasından dolayı havada asılı kalır ve ciddi bir hava kirliliğine neden olur.

CEVAP: C

42. Coğrafya alanında çalışmalar yapan en önemli isimlerden biridir İdrisi. Çeşitli eserleri kaynak niteliğinde hazırlayarak bilginin farklı dünyalara ve kültürlere taşınmasında önemli bir yere sahiptir. İdrisi'nin en önemli eserlerinden biri de *Kral Ruggiero'nun Kitabı*'dir. Norman kralı II. Roger için hazırladığı, 70 ayrı paftadan oluşan Dünya haritası, o döneme değin bilinen Dünya'nın mükemmel bir tasvirini vermeyi amaçlayan oldukça kapsamlı bir çalışmadır. Bu nedenle haritacılık tarihinde önemli bir yere sahiptir. Bu harita incelendiğinde, Dünya'nın Ekvator'dan kuzeye doğru yedi iklim kuşağı ve bunları dik olarak kesen on boylam çizgisiyle 70 parçaya bölündüğü görülür. Her parçanın kapsadığı ülkelerin coğrafi özellikleri, madenleri, bitkileri, hayvanları, yolları vs. ayrıntılı bir şekilde anlatılmış olup, özellikle Akdeniz yöresi ve Balkanlar hakkında verilen bilgiler çok değerlidir.

CEVAP: C

43. Gündüz uzunluğunun gece uzunluğundan fazla olduğu tarih 21 Mart ile 23 Eylül aralığıdır. Ayrıca gündüz süresinin her gün uzadığı tarih ise 21 Mart tarihinden sonra 21 Haziran'a kadar olan süredir.

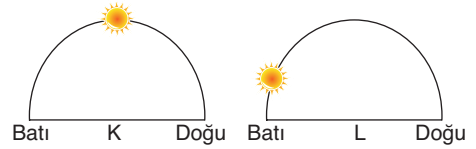
Bu sebeple cevap 23 Nisan olmalıdır.

CEVAP: C

44. Türkiye'de kırsal kesimden kentlere doğru yoğun bir göç yaşanmaktadır. Bu iç göçleri azaltmak için kırsal kesimlerde eğitim ve sağlık hizmetleri geliştirilmeli, iş olanakları artırılmalıdır. Bu amaçla tarım, hayvancılık, ticaret ve endüstri alanında çeşitli önlemler alınmalıdır. Ancak okulların kapatılması bir önlem olamaz.

CEVAP: A

45.

- I. K 'de yerel saat 12.00'yi göstermektedir. (Doğru)
- II. L noktası K noktasına göre daha batıda yer alır. (Yanlış)
- III. L noktasında yerel saat K noktasına göre daha ileridir. (Doğru)
- IV. K noktası başlangıç meridyeninin doğusunda yer alır. (Bilinemez)

CEVAP: B

46. Güçler ayrılığı ilkesi ilk defa İngiliz düşünür John Locke tarafından ortaya atılmış ve Montesquieu tarafından da geliştirilmiştir.

CEVAP B

47. Kadro Partileri

1. Temel birimi komitedir. Komiteye herkes üye olmaz. Şöhreti, parası olan ya da belli statüdeki insanlar alınır. Amaç komitedeki üyelerin çevresindeki insanların oylarının kazanılmasıdır.
2. Komitelerin üye sayıları azdır, çünkü üyelerin niteliğine önem verilir.
3. Parti disiplini zayıftır, parlamenterler parti örgütünden bağımsız hareket edebilirler.

CEVAP A

48. İbn Haldun'a göre asabiyye bağı bir grup içindeki yardımlaşma ve şeref duygusundan gelen ve dış düşmanlarla uğraşma gücü veren bir bağıdır.

CEVAP E

49. Dünyadaki mevcut devletlerin büyük çoğunluğu üniter devlet özelliğindedir. Türkiye, Fransa, İngiltere, Norveç, İspanya, Tanzanya, Danimarka, İsrail, Yeni Zelanda, Cezayir ve Ürdün dünyadaki üniter devletlerden bazılarıdır.

CEVAP D

50. Liberalizm

Bu ideolojinin düşünsel temelleri 17. yüzyılda atılmıştır. Felsefi kökenleri Locke, Hume, Smith, Mill, Bentham, Spencer, Constant gibi düşünürlerin görüşleriyle şekillenmiştir.

CEVAP E

51. "Militanlar; partiye üye olup aidat ödeyen, partiye ilgi duyan, parti toplantılarına sürekli ya da zaman zaman katılan, partiye oy veren kişilerdir." ifadesi sempati-zanlara aittir.

CEVAP C

52. Faşizmin amacı bir toplumu birlik beraberlik, ulusal değerler, tarih bilinci, vatan, bayrak ve devlet üçlemesi, halkçılık ve devletçilik gibi anlayışların altında bütünleştirmektir. Saldırgan milliyetçi olmakla birlikte -özellikle de nasyonal sosyalizmde- ırkçı boyutlara varabilmektedir.

CEVAP A

53. Poliarşi (kelime anlamı çokluk yönetimi), tek kişinin yönetimi olan monarşiden veya azınlık yönetimi olan oligarşi veya aristokrasiden farklı olarak "çok kişinin yönetmesi" anlamına gelmektedir. Modern siyaset bilimi terimlerinden olan poliarşi, ilk kez 1953 yılında Robert A. Dahl tarafından genel oy hakkı olan modern temsili demokrasilerden bahsetmek için ortaya atıldı. Diğer taraftan poliarşi kavramı, iktidar sahiplerinin düzenli ve rekabetçi seçimler yoluyla sorumlu tutulmasına (hesaba çekilmesine) dayanan, demokrasiye yakın bir yönetim türü olarak da kullanılmaktadır.

CEVAP E

54. *Politika* adlı eserinde siyaset bilimine ciddi katkılar yapan ve insanı "siyasal bir hayvan" olarak tanımlayan düşünür "Aristoteles'tir."

CEVAP E

55. Tarihsel seyirde ilk kentler Mezopotamya'da ortaya çıkmıştır.

CEVAP C

56. Kültür şoku, kişinin alışkın olduğu kültürel ortamdan farklı bir ortama girdiğinde yaşayabileceği durumdur. Kültür şoku ayrıca göç veya yeni bir ülkeyi ziyaret, sosyal çevrede değişiklik ya da yeni bir hayat tarzına geçiş halinde kişinin alışkın olmadığı hayat tarzı nedeniyle hissedebileceği yönelim bozukluğudur.

CEVAP A

57. Çayönü'ndeki söz konusu yapının "kafatası kültü"nü'nün gömme geleneğinde başın gövdeden ayrı tutulması ile doğrudan ilişkili olduğu kabul edilir.

CEVAP D

58. Avrupa'da, Mezolitik olarak bilinen dönem Anadolu ve Ön Asya'da Epipaleolitik olarak adlandırılır.

CEVAP C

59. "Toplumsal çözülme" olumsuz bir durum olduğu için toplumsal gelişmeyle birlikte görülmez.

CEVAP C

60. Kültür öğrenilir bu sebeple "kültür doğuştandır." ifadesi yanlıştır.

CEVAP D

61. Kültürel farkındalık ve ifade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

CEVAP A

62. Değerleri Belirginleştirme Yaklaşımı

Bu yaklaşım değerler öğretiminin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu yaklaşımın temeli bireyin kendi yaşamında neyin önemli olduğunu nasıl belirlediklerine dayanmaktadır. Bu yaklaşım John Dewey'in ve Hümanistik Kuram'dan esinlenerek, Louis Rath, Merrill Harmin, Howard Kirchenbaum ve Sidney Simon tarafından 1966 yılında geliştirilmiş bir yaklaşımdır (Thomas, 1992 ve Hunt, 1981).

Rath, Harmin ve Simon (1978) değerlerin belirginleşmesi yaklaşımı, bir değer kazanımının başarıya ulaşılabilmesi için üç farklı basamağın yer alması gerektiğini ileri sürmektedirler.

A. Seçme:

1. Çocukların özgürce değerleri seçimi için cesaretlendirme
2. Değerler belirginleştirilirken alternatif seçenekler oluşturulurken yardımcı olmak
3. Belirginleştirilen alternatiflerin her birini değerlendirmelerinde yardımcı olmak

B. Ödüllendirme:

4. Yapmış olduğu seçimle ilgili olarak mutlu ve tatmin olma süreci
5. Seçmiş olduklarının başkaları tarafından onaylanması için fırsat verme

C. Davranmak:

6. Seçilen değerlerle yaşanan değer yargıları arasında tutarlı davranmayı özendirme
7. Çocukların yaşamlarındaki bu davranışları sonradan tekrar göstermeleri için yardımcı olmak

CEVAP B

63. Metaanaliz “Belirli bir konuda yapılmış, birbirinden bağımsız, birden çok çalışmanın sonuçlarını birleştirme ve elde edilen araştırma bulgularının istatistiksel analizini yapma yöntemidir.”

- Gözlem; durumu olduğu gibi incelemektir.
- Test; güncel zamanda bulunan durum hakkında bilgi edinebilme amaçlı incelemektir.
- Anket; geçmiş, gelecek ve güncel olarak durum hakkında bilgi edinebilme incelemesidir.
- Mülakat; görüşme yöntemi de denir ve yanıtma ihtimali fazladır.
- Vaka (Olay); bir kişinin derinlemesine ve çevreselce incelenmesidir.
- Biyografi; bireyin hayatlarıyla ilgili geçmiş bilgilerin incelenmesidir.

CEVAP D

64. Tablo 2. Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Değerler ile Bunlara İlişkin Tutum ve Davranışlar

DEĞERLER	DEĞERLERLE İLİŞKİLİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR
ADALET	• Adil olma • Eşit davranma • Paylaşma
DOSTLUK	• Diğerkamlik • Güven duyma • Sadık olma • Vefalı olma • Yardımlaşma
DÜRÜSTLÜK	• Açık ve anlaşılır olma • Doğru sözlü olma • Etik davranma • Güvenilir olma • Sözünde durma
ÖZ DENETİM	• Davranışlarını kontrol etme • Davranışlarının sorumluluğunu alabilme • Öz güven sahibi olma
SABIR	• Azimli olma • Tahammül etme
SAYGI	• Alçakgönüllü olma • Başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma • Diğer insanların kişiliklerine değer verme
SEVGİ	• Aile birliğine önem verme • Fedakarlık yapma
SORUMLULUK	• Kendine, çevresine, vatanına, ailesine karşı sorumlu olma
VATANSEVERLİK	• Çalışkan olma • Dayanışma • Kurallara ve kanunlara uyma • Tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma • Toplumunu önemseme
YARDIMSEVERLİK	• Cömert olma • Fedakar olma • İş birliği yapma • Merhametli olma • Misafirperver olma • Paylaşma

2018 Programı'nda “Dayanışma” vatanseverlik kök değeri ile ilgilidir.

CEVAP A

65.

SOSYAL BİLGİLER DERSİ 4,5,6,7. SINIFLAR DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI

Dersin Adı	En Fazla Forma Sayısı	Ebadı
Sosyal Bilgiler Dersi 4. Sınıf	13	19,5 cm ve 27,5 cm
Sosyal Bilgiler Dersi 5. Sınıf	13	19,5 cm ve 27,5 cm
Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf	18	19,5 cm ve 27,5 cm
Sosyal Bilgiler Dersi 7. Sınıf	19	19,5 cm ve 27,5 cm

En fazla forma sayıları yazılmıştır. Hazırlanacak ders kitabı daha az forma sayılarında da olabilir.

CEVAP A

66. Mitsel evrede çocuklar, tarihsel gerçekleri anlamalarını ağılayacak zaman, yer, nedensellik gibi kavramlardan yoksundur. Bununla birlikte mitleri söyleyenlerden benzer gereksinimleri vardır. Bu ihtiyaçlar dünyayı karşıtıklarla açıklama çabalarını içermektedir. Bu aşamada iyi ve kötü, yanlış ve doğrular vardır.

Çocuklar sevgi, nefret, eğlence, korku, iyi, kötü gibi en temel insan duygularını ve temel ahlâk kurallarını biliyor şekilde okula başlarlar. Çocuklar bu dönemden fantezi dünyasının uçlarında gezindiklerinden prensesler, canavarlar, cadılar vb. tipler onlara hiç yabancı gelmez. Tipik masalsı öykülerin temelinde de sevgi, nefret, eğlence, korku, iyi, kötü vb. temaları içinde barındıran canlı ve dramatik öykünmeler vardır.

CEVAP B

67.

MİLLÎ EĞİTİM ŞÛRALARI	ŞÛRA TARİHİ
Heyet-i İlmiye	1921-1926
1. Millî Eğitim Şûrası	17-29 Temmuz 1939
2. Millî Eğitim Şûrası	15-21 Şubat 1943
3. Millî Eğitim Şûrası	2-10 Aralık 1946
4. Millî Eğitim Şûrası	23-31 Ağustos 1949
5. Millî Eğitim Şûrası	04-14 Şubat 1953
6. Millî Eğitim Şûrası	18-23 Mart 1957
7. Millî Eğitim Şûrası	5-12 Şubat 1962
8. Millî Eğitim Şûrası	28 Eylül-3 Ekim 1970
9. Millî Eğitim Şûrası	24 Haziran-4 Temmuz 1974
10. Millî Eğitim Şûrası	23-26 Haziran 1981
11. Millî Eğitim Şûrası	8-11 Haziran 1982
12. Millî Eğitim Şûrası	18-22 Haziran 1899
13. Millî Eğitim Şûrası	15-19 Ocak 19900
14. Millî Eğitim Şûrası	27-29 Eylül 1993
15. Millî Eğitim Şûrası	13-17 Mayıs 1996
16. Millî Eğitim Şûrası	22-26 Şubat 1999
17. Millî Eğitim Şûrası	13-17 Kasım 2006
18. Millî Eğitim Şûrası	1-5 Kasım 2010
19. Millî Eğitim Şûrası	2-6 Aralık 2014
20. Millî Eğitim Şûrası	1-3 Aralık 2021

CEVAP D

68. Analiz aşaması

Parçalara ayırma, parçalar arasındaki ilişkileri bulma, bütünü oluşturan ilke ve kuralları tahlil etme, benzerlik ve farklılıkları ortaya koyma gibi süreçlerden oluşur. Bu aşamada tümdengelim önemlidir.

ÖRNEKLER;

- Bir cümleyi doğru olarak ögelerine ayırabilme
- Çevre kirliliğine yol açan nedenleri ortaya koyma
- Değişmenin olumlu ve olumsuz yönlerini tespit etme
- Aile ve toplum arasındaki ilişkileri belirleyebilme
- Avrupa birliğinin ortaklık ilkelerini belirleyebilme
- Olguları, hipotezlerden ayırabilme
- Sağlıkla ilgili kuramları uygun başlıklar altında sıralayabilme
- Bir propaganda afişinde yer alan biçim ve örüntüleri fark edebilme
- Giyim atölyesinde kullanılan araçları niteliklerine göre sınıflayabilme

CEVAP C

69. Anakronizm

- Geçmişe bugünün gözüyle bakılmasıdır.
- Bir tarihî olayın dönemin şartları içinde değerlendirme yerine bugünün penceresinden açıklamaya çalışmaktır.
- İşin aslı empati kuramamaktır.

CEVAP B

70. Bağlama Uygun Tarihsel Empati

Öğrencilerin bir tarihçi gibi düşünmeye başladıkları dönemdir. Araştırma yaparak, kanıtlar kullanarak, olaylar ve kişilerle ilgili hipotezler ortaya atarak açıklamalar yaparlar.

CEVAP E

71. İmge Mekân Algısı

- Her tarihî olayın, mekânın öğrencilere anlatılabilmesi bazen çok zordur.
- İmge mekân algısı farklı yollarla kazandırılır.
- Resimler, filmler, fotoğraflar, minyatürler, seyahatnameler, fıkralar, masallar, hikayeler vb.
- Görmediğimiz, bilmediğimiz, anlam katamadığımız durumları farklı yollarla aktarmak
- Misal: Kara Murat, Haçlı Seferleri'ni konu alan filmler , görseller, minyatürler

CEVAP E

- 72.** • Üretim, Dağıtım ve Tüketim”, ekonomiyle ilgili konuların tipik temasıdır.
- Öğrenciler üretim, dağıtım ve tüketim ile ilgili temel kavramları öğrenir.
  - Öğrencilerin meslekleri tanıyarak ilgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği özellikleri bilmesi hedeflenmiştir.

CEVAP A

- 73.** “Yaratıcı düşünme ve bilgi teknolojilerini kullanma” 2005 programında yer alsa da 2018 programında yer almamıştır.

CEVAP A**74. Yansıtıcı İnceleme (Düşünme) Olarak Sosyal Bilgiler Öğretimi**

En çağdaş sosyal bilgiler öğretim yaklaşımıdır.

Yansıtıcı inceleme/düşünme olarak sosyal bilgiler öğretim yaklaşımında öğrencilerin bireysel ve toplumsal problemleri

Tanımlama, analiz etme ve karar verme süreçlerini geliştirerek “etkili vatandaş” olabilecekleri düşünülmüştür.

Bu yaklaşım John Dewey'in düşüncelerine dayanmaktadır.

Birincil amacı, öğrencilerin problem çözme ve karar alma becerilerini öğrenip uygulamalarını sağlamaktır. Buna paralel olarak, öğrencilerin bireysel ve kamusal problemleri tanımlayıp analiz edebilecekleri ve bunlara yönelik bilgiye dayalı kararlar alabilecekleri öğrenme -öğretme süreçlerine ağırlık vermektedir.

Önceden belirlenmiş ve mutlaka uygulanması gereken bir içerik söz konusu değildir.

CEVAP C**75. 2005 Programı****Ara Disiplinler**

- Afetten korunma ve güvenli yaşam
- Girişimcilik
- İnsan hakları ve vatandaşlık
- Kariyer bilinci geliştirme
- Özel eğitim
- Rehberlik ve psikolojik danışma
- Sağlık kültürü
- Spor kültürü ve olimpiik eğitim

CEVAP A